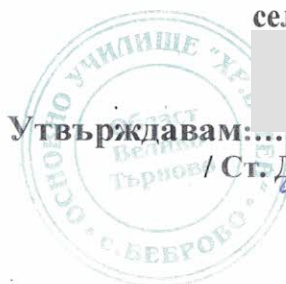

Основно училище „Христо Ботев“

село Беброво, област В. Търново, община Елена

Утвърждавам:.....

/ Ст. Добрева /

УЧЕБНА ПРОГРАМА за избираеми учебни часове по Български език и литература 6 клас – РАЗШИРЕНА ПОДГОТОВКА

За учебната 2026 / 2027г.

Хорариум : 1 / 34

(седмичен/ годишен)

Изготвил:.....

/ Ив.Николова /

II. Цели на обучението за избираеми часове по Български език и литература в 6 клас-разширена подготовка

1. Да разшири социокултурната компетентност на учениците, насочване към овладяване на умения за извличане и обработване на информация от научни и от официално-делови текстове, представени в различни информационни източници; усъвършенстват се уменията за използване на информацията в различни комуникативни ситуации.

2. Да разшири и задълбочи езиковата компетентност на учениците.

3. Да обогати и разшири литературната компетентност на учениците чрез разнообразна самостоятелна работа с текста на художественото произведение.

3. Очакваните резултати в областта на социокултурните компетентности са свързани с разчитането на художествените произведения като интерпретиращи от различни гледни точки норми, ценности, проблеми, конфликти, характерни и за съвременната епоха, както и съотнасянето им с непосредствения жизнен опит на ученика, а също и с отношенията автор – текст – читател

4. Да активизира, стимулира и мотивира учениците за съзнателно и целенасочено изучаване на езика и литературата.

III. Очаквани резултати от обучението в края на класа:

Области на компетентност	Знания, умения, отношения
Колона 1	Колона 2
ЕЗИКОВИ СОЦИОКУЛТУРНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	Разбира зависимостта на езиковите средства от речевата ситуация и ги използва в съответствие с нея. Търси, извлича, подбира и използва информация от различни видове текст (научен, официално-делови) и от различни информационни източници за решаване на комуникативни задачи. Задава въпроси и дава отговори на поставени въпроси. Изразява твърдения и се аргументира.
ЕЗИКОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	Познава видовете текст – описание, повествование, разсъждение. Разпознава особеностите на научен текст, на обява и на делова покана. Владее езикови средства, свързани с фонетични, с морфологични, със синтактични и с лексикални явления, и ги използва уместно в речевата практика. Служи си с разнообразни синтактични конструкции и използва синонимни варианти според целта на общуване.
КОМУНИКАТИВНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	<i>Слушане</i> Умее да изслушва мнения и да сравнява различни гледни точки при участие в диалог. Разбира смисъла на познат и на непознат текст при слушане с определена комуникативна задача. <i>Четене</i> Разбира смисъла на познат и на непознат текст при четене. Извлича, подбира, синтезира информация от урочна статия за изпълнение на

	определена комуникативна задача. <i>Говорене</i> Спазва правилата на книжовния изговор. Поставя логическо ударение, като се съобразява с определена комуникативна задача. Участва в диалог, умее да оспори мнение, различно от своето, като проявява толерантност и учтивост в общуването. Създава в устна форма: -обява, делова покана <i>Писане</i> Планира, структурира, композира и графично оформя текста, който създава. Спазва изучените книжовни езикови правила. Има формирани правописни навици по отношение на често употребявани думи и на думи от терминологичната лексика. Редактира текст.
<u>ЛИТЕРАТУРНИ</u> СОЦИОКУЛТУРНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	Съпоставя мястото на индивида в различни общности в съвременността (семейството, неформални и формални групи), идентифицира (потенциални) конфликти между тях и обосновава своя позиция по проблема за предотвратяването или за разрешаването им. Свързва примери за проблеми и конфликти от изучавани литературни текстове с лични идеи, за да обоснове собствена гледна точка. Разпознава по откъс от изучавано произведение неговия автор и (заглавието на) самото произведение. Свързва имена на герои от изучавано произведение с името на неговия автор и със заглавието на произведението. Свързва изучавано произведение с името на автора, с жанра и с имена на герои от произведението и с интерпретирани в него мотиви. Определя начини, по които (откъс от) художествен текст въздейства естетически, и се обосновава чрез примери от художествения изказ. Определя начини, по които (откъс от) изучаван художествен текст утвърждава своите идеи и ценности и/или отрича други, и се обосновава чрез примери от художествения изказ. Избира четива самостоятелно, като прилага поне два критерия: автор, издател, анотация, критическа оценка, публична или препоръка от приятел и др.
ЛИТЕРАТУРНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	Различава и тълкува в изучавани повествователни литературни текстове действията и развитието на героите в сюжета. Различава и тълкува в изучавани поетически литературни текстове преживявания, настроения, състояния на героя. Тълкува конкретни (откъси от) текстове съобразно жанровите им характеристики. Познава значението на следните понятия: <i>повествовател, пейзаж, мотив, характеристика на герой</i>. Обяснява функциите на повествователя за изобразяването на човека Обяснява мотивацията на герой в изучаван дълъг повествователен текст. Обяснява функциите на пейзажа за изобразяването на човека и света в изучавани художествени текстове. Обяснява значенията на конкретен мотив за тематично-смысловото и/или сюжетното развитие в изучаван художествен текст. Обяснява значенията на характеристика на герой в изучаван художествен текст. Различава в художествен текст словосъчетания, в които поне една от думите

	е употребена с пряко значение, а другата/другите – с преносно, и обяснява значението им за изграждането на смисъла на фразата и/или текста.
КОМУНИКАТИВНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	Създава в устна и в писмена форма характеристика на герой с цел да: обясни мотивацията на героя за неговите действия и/или неговата сюжетна роля; изрази естетическата си представа за героя. Създава в устна форма описание на пейзаж в художествен текст с цел да: изрази естетическата си представа за описваните елементи; предизвика у слушателя естетическо преживяване от художественото описание. Създава в писмена форма сбит преразказ с цел да информира някого за сюжета и за героите на текста. Анализира и критично оценява сполучливостта на свои или чужди (в устна или писмена форма) според осъществяването на комуникативната им задача: характеристика на герой, описание на пейзаж в художествен текст, сбит преразказ. Спазва книжовни езикови правила.

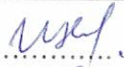
IV. Учебно съдържание:

№ по ред	Тема на урочната единица	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
(1)	(2)	(3)	(4)
1	Езикът – средство за общуване	Познава строежа на езика (звукове/букви, думи, изречения, текст). Ориентира се в ситуацията на общуване, определяйки целта, предмета, участниците и условията на общуване. Съобразява се с особеностите на електронното общуване.	речева ситуация – цел, предмет, участници, условия
2.	Текстът в научното общуване	Търси, извлича, подбира и синтезира информация от научен текст, включително от електронен носител, за изпълнение на определена комуникативна задача. Разграничава структурните елементи на научния текст– теза, аргументи, изводи. Разпознава спецификата на урочната статия като научен текст.	Научен текст, термини, теза, аргумент
3.	Звукови промени в думата. Променливо Я	Спазва правилото за променливо Я. Познава условия, при които правилото за променливо Я не е в сила. Правилно изговаря и пише често употребявани думи и думи от терминологичната лексика..	променливо Я
4.	Показателно местоимение	Разпознава показателното местоимение и определя граматичните му признаци. Използва в свой текст показателните местоимения като заместващи и свързващи думи; правилно ги изговаря и пише.	показателното местоимение

5.	Въпросително местоимение	Разпознава въпросителните местоимения Използва правилно формите на въпросителното местоимение.	въпросителните местоимения
6.	Отрицателно и обобщително местоимение	Разпознава относителните местоимения и отрицателните местоимения; определя граматичните им признаци. Разпознава относителните местоимения като свързващи думи в сложно изречение. Използва правилно формите на относителното и на отрицателното местоимение.	Отрицателно и обобщително местоимение
7.	Неопределително местоимение. Относително местоимение	Разпознава неопределителните местоимения и обобщителните местоимения; определя граматичните им признаци. Използва правилно формите на неопределителното местоимение и на обобщителното местоимение.	Неопределително местоимение. Относително местоимение
8.	Причастия. Минало страдателно причастие и деепричастие	Разпознава и образува минало страдателно причастие и деепричастие. Спазва особеностите в правописа и в употребата на минало страдателно причастие и деепричастие.	Минало страдателно причастие
9.	Причастия. Сегашно деятелно причастие	Разпознава и образува сегашно деятелно причастие. Спазва особеностите в правописа и в употребата на сегашно деятелно причастие.	Сегашно деятелно причастие
10.	Време на глагола. Минало неопределено време и минало предварително време	Разпознава и образува формите за минало неопределено време. Уместно употребява форми за минало неопределено време съобразно ситуацията на общуване.	Минало неопределено време и минало предварително време
11.	Бъдеще време в миналото	Разпознава и образува формите за бъдеще време в миналото. Уместно употребява форми за бъдеще време в миналото съобразно ситуацията на общуване.	Бъдеще време в миналото
12.	Неизменяеми части на речта. Частица и междуметие и съюз	Разпознава междуметия и частици в изречение. Уместно употребява междуметия и частици в речевата практика. Владее правописа на междуметия и частици.	Неизменяеми части на речта. Частица и междуметие и съюз
13.	Еднородни части	Разпознава еднородни части в простото изречение. Прилага пунктуационните правила при употреба на еднородни части. Уместно използва еднородни части.	Еднородни части пунктуация
14.	Сложно съчинено изречение	Разпознава съчинителните връзки в сложното изречение. Правилно оформя пунктуационно и използва уместно сложни съчинени изречения в текст.	Сложно съчинено изречение, синтактичен разбор

15.	Човекът и природата. „Хубава си, моя горо“ (Любен Каравелов) – отношението на човека към природата	Различава и тълкува в „Хубава си, моя горо“ преживявания, настроения, състояния на героя. Различава в „Хубава си, моя горо“ словосъчетания, в които поне една от думите е употребена с пряко значение, а другата/другите – с преносно, и обяснява значението им за изграждането на смисъла на текста.	автор, лирически герой, елегия, носталгия
16.	«Отечество любезно, как хубаво си ти!	Различава в „Отечество любезно, как хубаво си ти!“ преживявания, настроения, състояния на героя и ги тълкува.	автор, лирически герой, родина,
16.	Човекът и природата. Из „Моето семейство и други животни“ (Дж. Даръл): подбрани откъси от IV глава – работа с текста: хората и другите животни	Различава и тълкува в откъси от „Моето семейство и други животни“ действията и развитието на героите в сюжета. Развива умения да тълкува художествени текстове. Задълбочава познанията си за спецификата на художествения образ.	Разказвач, сюжет, герой, художествен образ, хумор
17.	Човекът и изкуството. „Косачи“ (Елин Пелин) – работа с текста	Разпознава жанрови характеристики на разказа, „Косачи“. Различава и тълкува в „Косачи“ действията и развитието на герой в сюжета. Обяснява мотивацията на герой в „Косачи“. Познава значението на понятието повествовател.	Разказ, повествовател, герой, пейзаж, въображение
18.	Човекът и изкуството. Из „Под игото“ (Ив. Вазов): главата „Представлението“ – работа с текста: актьорите и публиката	Обяснява мотивацията на герой в главата „Представлението“ от „Под игото“. Обяснява функциите на повествователя за изобразяването на човека и света в главата „Представлението“ от „Под игото“.	Роман, мотив, герой, сюжет, публика, театър
19.	Човекът и другите. Из „Под игото“ (Ив. Вазов): главата „Радини вълнения“ – работа с текста: характеристика на герой	Различава и тълкува в главата „Радини вълнения“ от „Под игото“ действията и развитието и/или разкриването на героите в сюжета. Обяснява мотивацията на герой в главата „Радини вълнения“ от „Под игото“. Обяснява значенията на характеристика на герой в главата „Радини вълнения“ от „Под игото“.	герой, конфликт, характеристика на герой, емоционално напрежение, патриотично възпитание
20.	Човекът и другите. Из „Принцът и просякът“ (М. Твен): I. и III глава	Различава и тълкува в откъси от „Принцът и просякът“ действията и развитието на героите в сюжета. Обяснява мотивацията на герой в „Принцът и просякът“. Обяснява значенията на характеристика на герой в „Принцът и просякът“.	сюжет, роман, характеристика на герой

21.	Човекът и другите. „Братчетата на Гаврош“ (Хр. Смирненски)	Различава в „Братчетата на Гаврош“ и тълкува преживявания, настроения, състояния на героя. Познава значението на понятието мотив.	състояние на герой герой, образи, мотив
22.	Човекът и другите. „Серафим“ (Й. Йовков)	Разпознава жанрови характеристики на разказа, проявени в „Серафим“. Различава и тълкува действията и разкриването на героите в сюжета. Обяснява функциите на повествователя за изобразяването на човека и света в „Серафим“.	автор, характеристика на герой
23.	Човекът и другите. Из „Автобиография“ (Бр. Нушич): „Урок по география“	Различава и тълкува в откъса от „Автобиография“ действията и развитието на героите в сюжета. Обяснява функциите на повествователя за изобразяването на човека и света в откъса от „Автобиография“. Обяснява значението на характеристиката на герой в откъса от „Автобиография“.	Сюжет, хумор, повествовател, автор,
24.	Човекът и другите. Из „Малкият принц“ (Екзюпери): част XXI	Различава и тълкува в част XXI от „Малкият принц“ действията и развитието на героите в сюжета. Обяснява мотивацията на герой в част XXI от „Малкият принц“. Обяснява функциите на пейзажа за изобразяването на човека и света в част XXI от „Малкият принц“. Обяснява функциите на повествователя за изобразяването на човека и света в „Малкият принц“.	повествовател, герой, сюжет

Изготвил:
/Ив.Николова/